

imenska spora dajeta slutiti, kako pomembna tematika je poimenovanje morij in njihovih sestavnih delov tudi v mednarodnem prostoru. Diplomatski pritiski na imenoslovne strokovnjake so postali stalnica. Da gre za pomembno tematiko, priča tudi 19 seminarjev o imenih morij, ki jih je doslej organizirala Južna Koreja, medtem ko se Japonci zadeve lotevajo z diplomatsko dejavnostjo svojih veleposlaništev. V poglavju o imenih kot kulturni dediščini avtorji povzemajo ugotovitve tujih strokovnjakov ter resolucij UNGEGN-a (*United Nations Group of Experts on Geographical Names*, slovensko Skupina izvedencev Združenih narodov za zemljepisna imena), da je ohranjanje, zbiranje in razumevanje zemljepisnih imen kot dela nacionalne dediščine nujno tudi za krepitev nacionalne identitete.

V drugem delu knjige so v štirih poglavjih razdelane tematike, ki na poimenovanje Piranskega zaliva nimajo neposrednega vpliva, so pa zanimive zaradi širšega geografskega in zgodovinskega prikaza obravnavanega območja in njegovega zaledja. Avtorji najprej opredelijo Piranski zaliv kot del večjega Tržaškega zaliva in hkrati Jadranskega morja, sledi poglavje o naravnogeografskih in družbenogeografskih razmerah v zaledju zaliva, o piranskem solinarstvu in Sečoveljskih solinah ter o zgodovinskem okviru, tudi z vidika mejnega spora med Slovenijo in Hrvaško. Oris zgodovinskih okoliščin pojasnjuje problematiko razmejitve med Slovenijo in Hrvaško na tem odseku državne meje, kar daje težnjam Hrvaške po novodobnem »preimenovanju« zaliva povsem novo dimenzijo.

V tretjem, ključnem delu so predstavljena poimenovanja Piranskega zaliva v različnih zgodovinskih obdobjih, pri čemer so navedena tudi zemljepisna imena objektov na njegovi obali in v neposrednem zaledju. Monografijo sklene sintezno poglavje s poglavitnimi izsledki imenske raziskave, sledita poglavji o razmerju med obravnavanimi imeni na podlagi medijske analize in o imenu Piranski v drugačnem kontekstu.

Večji del slikovnih prilog, ki dajejo knjigi posebno vrednost, sestavlja 97 kronološko razvrščenih celotnih zemljevidov ali njihovih izsekov, na podlagi katerih je narejena imenoslovna analiza. S to knjigo je zagotovo pridobila na pomenu zgodovinska kartografija kot temelj za imenoslovne študije. Rezultati so prikazani tudi v preglednici, kjer lahko na podlagi barvnih otenkov sledimo razdobjem rabe posamezne imenske oblike.

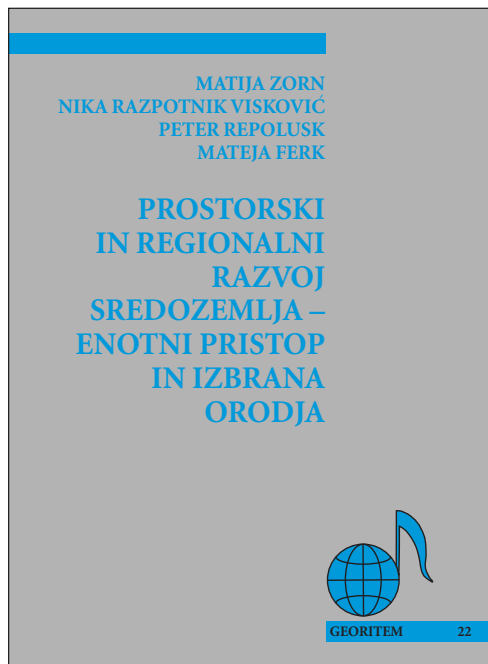
Knjiga bralca v prvi vrsti seznani z globino problematike zemljepisnih imen, posebej z mareonimi. Podrobneje predstavljena mednarodna spora glede poimenovanja Perzijskega zaliva in Japonskega morja dajeta obravnavani tematiki dodatno širino. Raba ustreznih zemljepisnih imen ni pomembna zgolj z vidika zemljepisnih imen kot gradnika orientacije v prostoru, temveč tudi kot dela nesovne kulturne dediščine in s tem ohranjanja nacionalne identitete ter tudi zaradi morebitnega vpliva na eksonimsko imensko različico.

Matjaž Geršič

Matija Zorn, Nika Razpotnik Visković, Peter Repolusk, Mateja Ferk:
Prostorski in regionalni razvoj Sredozemlja – enotni pristop in izbrana orodja
Georitem 22

Ljubljana 2013: Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Založba ZRC, 141 strani, 50 slik, 25 preglednic, ISBN 978-961-254-649-6

Sredozemlje je z evolucijskega vidika prešlo številne integracijske razvojne stopnje. V predantičnem starem veku o večjih povezovanjih, ki bi presejala trgovinsko menjavo dobrin, med sredozemskimi plemeni, ljudstvi in državnimi skupnostmi ne moremo govoriti. Močnejše integracijske težnje so se tako pojavile na začetku antike v 8.–6. stol. pr. Kr. z ustanavljanjem grških kolonij ob obalah Sredozemskega in Črnega morja. Filozof Platon je ob tem dejal: »*Sedimo okoli svojega morja kot žabe okoli ribnika.*« Izražena misel nazorno osvetljuje dejstvo, da je Sredozemlje v tistem času postalo prizorišče razmeroma tesnega in enotnega političnega, gospodarskega in kulturnega sodelovanja, ki je vrhunec doživelo

z oblikovanjem ene največjih in najmogočnejših državnih tvorb, ki je kadarkoli obstajala na območju evropske celine – Rimskega imperija. Sredozemlje je stoletja predstavljalo njegovo osrčje. Z razpadom Rimskega cesarstva so integracijske težnje v Sredozemlju začele pojenjati. Države so razpadale, se drobile in na novo oblikovale. Skozi različna obdobja so bila pod vplivom različnih kultur, pri čemer velja izpostaviti zlasti zahodno in vzhodno, bizantinsko civilizacijo. Ta dvojnost je očitna še danes. S pojavom novih evropskih integracij po drugi svetovni vojni in oblikovanjem ideje po združenju Evrope, so bile prepoznane številne makroregije. V Sredozemlju je bilo največ govora o tako imenovanem »sončnem pasu«, ki pa dejansko predstavlja le območje zahodnega Sredozemlja med špansko Valencio in italijansko Genovo. Vzhodno Sredozemlje ostaja v senci teh integracijskih teženj, nepovezano tako med seboj kot z območjem zahodnega Sredozemlja.

Evropska komisija želi v zadnjih letih okrepiti sodelovanje in skupno načrtovanje evropskega dela Sredozemlja s pomočjo programa teritorialnega sodelovanja Mediteran. Ob tem se srečuje s številnimi izzivi, saj Sredozemlje v današnjem času predstavlja območje velikih naravnogeografskih in družbenogeografskih raznolikosti, kar daje temelj tudi njegovi gospodarski in politični razdrobljenosti. Eden od projektov znotraj programa Mediteran, ki se je v obdobju 2010–2013 poskušal soočiti s temi izzivi, je OTREMED – Orodje za strateško prostorsko načrtovanje v Sredozemlju (angleško *Tool for the Territorial Strategy of the MED Space*). Štirje sodelavci Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU, Matija Zorn, Nika Razpotnik Visković, Peter Repolusk in Mateja Ferk, so znanja in izkušnje, ki so jih pridobili tekom udeleževanja v projektu, v razširjeni obliki predstavili v zbirki znanstvenih monografij Georitem z naslovom »Prostorski in regionalni razvoj Sredozemlja – enotni pristop in izbrana orodja«.

Avtorji v knjigi osvetljujejo ključna razvojna vprašanja evropskega Sredozemlja in orodja, s pomočjo katerih je kljub geografski, gospodarski in politični razdrobljenosti območja mogoče doseči skladnejši in bolj uravnotežen regionalni razvoj. Ob tem podajajo geografski pogled na sredozemsko makroregijo in predstavljajo metodologijo za enotno prostorsko načrtovanje v evropskem Sredozemlju, ki so

jo sooblikovali v okviru projekta OTREMED in jo deloma aplicirali na območje slovenskega Sredozemlja. V knjigi so predstavljene temeljne geografske značilnosti evropskega in slovenskega Sredozemlja, tipologija problemskih območij v evropskem Sredozemlju, koncept regionalne konkurenčnosti ter prizadevanja za doseganje teritorialne kohezije v Evropski uniji, glavni razvojni izzivi in razvojni dejavniki, ki vplivajo na teritorialno kohezijo in konkurenčnost sredozemskih regij, sistem kazalnikov za spremljanje in oblikovanje strategij prostorskega in regionalnega razvoja, ki je prilagojen sredozemskim razvojnim izzivom in dejavnikom, ter izbor in prikaz vrednosti kazalnikov porabe zemljišč in statističnih kazalnikov za spremljanje razvojnih dejavnikov za slovensko Sredozemlje na dveh prostorskih ravneh.

Obsežna publikacija poleg konceptov in orodij za skupno načrtovanje evropskega Sredozemlja predstavlja pravo regionalno monografijo slovenskega Sredozemlja v malem. Knjiga je po vsebinski plati zelo bogata, saj je pri njej sodelovalo več avtorjev, ki se profesionalno ukvarjajo z različnimi področji, na primer fizično geografijo, geomorfologijo, geografijo naravnih nesreč, krasoslovjem, speleologijo, geodiverzitetno, geografskimi informacijskimi sistemi, okoljsko zgodovino, agrarno geografijo, regionalnim in prostorskim planiranjem, ekonomsko geografijo, geografijo podeželja, demografijo, etničnimi študijami in obmejnimi območji. Vsa omenjena področja so v vrednotenju regionalnega in prostorskega razvoja slovenskega Sredozemlja še posebej upoštevana. Ob tem velja pohvala avtorjem za strokovno načelnost. Čeprav program Mediteran obsega celotno površje Slovenije, kar je rezultat določenega političnega dogovarjanja, in nam kot državi v veliki meri koristi, saj lahko iz tega naslova črpajo sredstva upravičenci iz vseh slovenskih regij, so pri obravnavanju razvojnih vprašanj ostali v strokovnih okvirih in upoštevali, da lahko od administrativnih regij k pravemu Sredozemlju prištevamo le Obalno-kraško, Notranjsko-kraško in Goriško statistično regijo.

Znanstvena monografija predstavlja pomemben korak k skupnemu upravljanju in načrtovanju evropskega Sredozemlja ter novo potrditev, da Slovenija je bila, je in bo tudi sredozemska država. Upajmo, da bomo znali to strateško prednost čim bolj izkoristiti. Opisana knjiga je pri tem lahko v veliko pomoč.

Jani Kozina

Matjaž Geršič, Blaž Repe, Matej Blatnik, Valentina Brečko Grubar, Bojana Kovač, Nejc Pozvek, Ana Seifert:

Geografija in rastlinska sukcesija – izbrani primeri iz slovenskih pokrajin

Georitem 23

Ljubljana 2014: Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Založba ZRC, 137 strani, 45 slik, 10 preglednic, ISBN: 978-961-254-670-0

Knjiga »Geografija in rastlinska sukcesija – izbrani primeri iz slovenskih pokrajin« ponuja zanimiv vpogled v raziskovanje evlucijskega razvoja združb, ki je v tuji, še bolj pa domači literaturi redkeje obravnavana tematika. Vsebinsko je razdeljena na dva dela. V začetnih poglavjih je podrobneje predstavljena sukcesija in z njo povezani temeljni pojmi, zgodovinski razvoj njenega koncepta, njeni procesi in mehanizmi, vključno z različnimi tipi sukcesije, pri čemer avtorji omenjeni del zaobjamejo z značilnostmi pionirskih vrst in klimaksnih združb. Podrobneje je predstavljeno neločljivo součinkovanje prsti in rastlinstva oziroma sukcesije in pedogeneze, poseben poudarek pa je namenjen tudi predstavitvi problematike invazivnih vrst, ki se, predvsem zaradi človekovega delovanja, prek ekoloških ovir vse pogosteje prenašajo iz njihovih naravnih območij na nova območja in se tam tudi nezadržno širijo. Knjiga, ki predstavlja pomemben prispevek k bogatitvi znanj iz biogeografije, v drugem delu zajema izbrane primere sukcesije v različnih okoljih slovenskih pokrajin, kjer prevladujeta glavna tipa sukcesije. Avtorji primarno sukcesijo s kakovostnimi podatki in na nazoren ter slikovit način obravnavajo na treh primerih in sicer na prodiščih v povirnih krakih Save in njenem zgoranjem toku, na meliščih